

آبله مرغان (واریسلا)

آبله مرغان چیست؟

آبله مرغان یک بیماری عفونی است که سبب ایجاد دانه‌های تاولی خارش دار میشود و بسیار مسری است و خیلی سریع از فردی به فرد دیگر انتقال مییابد. عامل ایجاد این بیماری یک ویروس است به نام واریسلا - زوستر (VZV). این ویروس پس از تماس با فرد آلوده، از طریق بینی و دهان وارد بدن میشود.

فردی که به آبله مرغان مبتلا است میتواند این عفونت را از دو روز قبل از بروز دانه‌های تاولی تا زمانی که روی تمام این دانه‌ها پوسته و کبره بسته شود؛ به دیگران انتقال دهد. وقتی یک فرد به آبله مرغان مبتلا میشود، تا آخر عمر نسبت به آن ایمنی پیدا میکند و دیگر تا آخر عمر به آن مبتلا نخواهد شد، اما این امر در مورد کودکانی که در سن خیلی پایین به آبله مرغان مبتلا میشوند، ممکن است صادق نباشد. بچه‌های کوچک معمولاً ابتلای خفیفی میگیرند و برای همین ممکن است در برابر آن ایمنی مادام‌العمر پیدا نمیکنند.

از آنجایی که آبله مرغان بسیار مسری است، در 90 درصد خانوادگی بیماران، در صورتیکه با فرد مبتلا در یک خانه زندگی کنند و ایمنی به آبله مرغان نداشته باشند، به آن مبتلا خواهند شد. امروزه تعداد ابتلا به آبله مرغان بسیار کم است چرا که واکسن آن موجود است و برای تمامی کودکان به کار میرود.

آبله مرغان بیماری آزاردهنده‌ای است که در اغلب موارد خود به خود بهبود مییابد. اما میتواند با عوارض خطرناکی نیز همراه باشد و حتی منجر به مرگ شود. در یک درصد کودکانی که به آبله مرغان مبتلا میشوند، عفونت شدید ریوی (پنومونی)، عفونت مغزی (آنسفالیت) یا مشکلات کبدی به وجود می‌آید. این خطرات برای بالغین و بزرگسالان نیز وجود دارد.

بعد از اینکه فرد آبله مرغان می‌گیرد، به طور معمول ویروس در سیستم عصبی فرد پنهان میشود و تا آخر عمر وی در آنجا باقی میماند. در بقیه زندگی فرد اگر به هر دلیلی (بیماری، استرس یا دارو) سیستم ایمنی ضعیف شود، این ویروس مجدداً فعال میشود. افزایش سن نیز یکی از دلایل شایع برای فعالیت مجدد این عفونت است. به این عفونت مجدداً فعال شده، شینگل یا زونا گفته میشود. در زونا دانه‌های تاولی بسیار دردناکی به وجود می‌آید که اغلب در صورت، جلوی قفسه سینه و پشت آن رخ میدهد. درست در محدوده‌های منطقی که توسط یک یا دو عصب حسی، عصب رسانی میشود.

علائم آبله مرغان

علائم آبله مرغان، دو تا سه هفته پس از تماس با فرد مبتلا رخ میدهد. یعنی دوره‌ی کمون آبله مرغان دو تا سه هفته است. ابتدا علائم عمومی مانند تب و بیحالی ایجاد میشود. سپس دانه‌های قرمز رنگ پراکنده‌ای در بدن رخ میدهد که سریعاً این ضایعات تاولی و آبدار میشوند. این دانه‌ها بسیار خارش دار هستند. ابتدا دانه‌ها در تنه و صورت ایجاد میشوند و بعد به سمت اندامها پیش میروند. این تاولهای ریز تر کیده و بعد روی آنها پوستهای کبره مانند تشکیل می‌شود. در یک آن در فرد همگی مراحل این دانه‌ها قابل مشاهده است. ممکن است این دانه‌ها در هر جایی از بدن و حتی در مخاط دهان، حلق و واژن (آنایچه‌ی تناسلی) نیز دیده شوند. تعداد این ضایعات میتواند کم یا بسیار زیاد باشد.

عوارض آبله مرغان

عفونی شدن ضایعات پوستی به وسیله ی باکتریها؛ این امر میتواند موجب ایجاد شوک عفونی یا تورم دردناک اندام

(فاشیت نکروزان) شود یا سبب شود که پس از بهبودی اسکار تشکیل شده و جای ضایعات روی پوست برای همیشه باقی بماند.

پنومونی یا عفونت ریوی که با علایمی مانند تندی نفس، سرفه، تنگی نفس، کبودی صورت و گاهی دفع خلط خونی خود را نشان میدهد.

آسیب حاد مخچه‌ای که معمولاً سه هفته پس از بروز دانه‌های تاولی رخ میدهد.

سندرم ری که در صورتی که کودک مبتلا به آبله‌مرغان آسپیرین مصرف کند، می‌تواند رخ دهد. در این حالت کودک دچار تهوع، استفراغ و کاهش سطح هوشیاری میشود. سپس اختلال کبدی محرز میشود.

تشخیص آبله‌مرغان

پزشک با توجه به شرح حال بیمار و معاینه وی میتواند تشخیص آبله‌مرغان را مطرح کند. به خصوص اگر فرد سابقه‌ی ابتلا به آبله‌مرغان یا ریافت واکسن آن را نداشته باشد و نیز تماس با فرد مبتلا به آبله‌مرغان داشته باشد؛ تشخیص آسانتر میشود. برای تشخیص آبله‌مرغان آزمایشات ایمونولوژیک نیز قابل انجام است، اما در اغلب موارد نیازی به آن نیست. ممکن است نمونه‌ای از ترشحات تاول برای بررسی در زیر میکروسکوپ برداشته شود.

زمان مورد انتظار در آبله‌مرغان

در آبله مرغان پس از علایم عمومی (تب و بیحالی) دانه‌های تاولی در عرض 3 تا 5 روز شکل میگیرند و سپس در عرض 7 تا 10 روز تر کیده و پوسته میبندند (کراسته میشوند). در یک کودک سالم که به آبله‌مرغان مبتلا شده، پوست در عرض 2 تا 4 هفته به شکل طبیعی خود باز میگردد، هر چند که ممکن است جای برخی از دانه‌های تاولی به صورت اسکار بر پوست باقی بماند.

درمان آبله‌مرغان

ممکن است پزشک از داروهای ضد ویروس (آسیکلوویر) برای کاهش علایم بیماری در بزرگسالان استفاده نماید، اما آسیکلوویر تنها زمانی مؤثر است که در عرض 24 ساعت اول پس از بروز بیماری تجویز شود. کودکان سالمی که به آبله‌مرغان مبتلا میشوند، معمولاً به آسیکلوویر نیازی ندارند چرا که به نظر نمیرسد این دارو بتواند چندان کمکی به آنها بکند. به هر حال پزشک تشخیص میدهد که این دارو را تجویز کند یا نه!

اغلب درمانهای آبله‌مرغان در این جهت است که خارش آزاردهنده‌ی ضایعات پوستی را تسکین دهند و به این صورت از پاره شدن و عفونی شدن دانه‌های تاولی در اثر خاراندن، پیشگیری شود. ممکن است پزشک پمادها و لوسیون‌هایی به این منظور توصیه نماید. کوتاه کردن و تمیز نگه داشتن ناخن‌ها نیز مسئله‌ی مهمی است. اگر خارش با کمپرس خشک کننده، پماد و لوسیون کنترل نشود، ممکن است آنتیهیستامین خوراکی تجویز شود (مانند دیفنهیدرامین). برای کاهش تب در کودکان باید از تبرهای غیر اسپیرونی مانند استامینوفن استفاده شود. هرگز به کودک که به آبله‌مرغان مبتلاست، آسپیرین ندهید چرا که ممکن است سندرم ری ایجاد شود که خطر مرگ دارد. گاهی که ضایعات پوستی عفونی میشوند، باید آنتیبیوتیک مصرف شود.

درمانهای تخصصیتر برای موارد خاص و پیچیده، بروز عوارض و یا وجود بیماری‌های همراه دیگر، باید تحت نظر پزشک متخصص انجام شود.

چه زمانی باید با پزشک تماس گرفت؟

زمانی که علایم آبله‌مرغان رخ می‌دهد، باید برای تأیید تشخیص به پزشک مراجعه کنید. به خصوص وقتی که در خانه همراه با بیمار افرادی زندگی میکنند که به دلایلی نمیتوانند خوب با عفونتها مبارزه کنند (مانند ابتلا به سرطان یا مصرف کورتون و ...)

افرادی با فرد مبتلا هم خانه هستند که قبلاً به آبله‌مرغان مبتلا نشده‌اند یا واکسن آن را دریافت نکرده‌اند.

وجود خانم باردار در خانه‌ی فرد مبتلا.

در افرادی که تشخیص آبله‌مرغان در آنها مسجل شده است، در صورت وجود علایم زیر باید فوری با پزشک تماس گرفته شود:

- تب بالا

- خارش که با دارو و کمپرس تسکین نمییابد.
- دانه‌های تاولیایی که عفونی شده، دردناک هستند، متورم شده‌اند یا پر از چرک هستند.
- علایم عفونت مغزی مانند سردرد شدید، خواب‌آلودگی و تهوع.
- علایم عفونت ریوی مانند سرفه و تنگی نفس.

برای کاهش سرایت آبله‌مرغان، فرد مبتلا باید از تماس با افرادی که در برابر آبله‌مرغان ایمن نیستند، و به خصوص از تماس با کسانی که به هرد لیل سیستم ایمنی ضعیفی دارند، پرهیزد. اگر با کسی که آبله‌مرغان داشته است، در تماس بوده‌اید یا اگر یکی از اعضای خانوادگی شما به آبله‌مرغان مبتلا شده است، در مورد پیشگیری از آبله‌مرغان، از پزشک خود سؤال کنید. بسته به میزان زمانی که از تماس با فرد مبتلا گذشته باشد، پزشک میتواند از ایمونوگلوبولین واریسل‌زoster یا از آسیکلوویر برای پیشگیری استفاده نماید.

واکسن آبله‌مرغان یا همان واکسن واریسلا، از یک تا 12 سال به صورت یک دوز است ولی از 13 سال به بالا، دو بار، به فاصله‌ی 4 هفته انجام می شود.